

PRIVREDNI SUD HRVATSKE

Presuda br. II Pž-2760/88-2 od 21. 03. 1989.

Vijeće: mr. Andrija Eraković, mr. Veljko Vujović, prof. dr. Branko Jakaša

PRIJEVOZ STVARI MOREM — BRODAROVA ODGOVORNOST — CESIJA OSIGURATELJU TERETA

Redosljed iskrcaja tereta — Pravilno slaganje tereta — Brodar je odgovoran za pravilno slaganje tereta — Kod iskrcaja se najkasnije iskrcava oštećeni teret — Očevidni propust u cesiji ne čini samu cesiju nevaljanom — Prvostepeni sud ne mora striktno postupiti po uputi drugostepenog suda ako iz provedenog dokaza jasno proizlazi, i bez provođenja uputa drugostepenog suda, da su relevantne činjenice nesporno dokazane.

Brodar je prevezao određenu količinu rižinih mekinja. Na odredištu je utvrđeno da su mekinje uskladištene u skladištima br. 1. i 3. samozapaljenjem oštećene. Osiguratelj je primaocu nadoknadio štetu, i na temelju toga tuži brodara da mu nadoknadi isplaćenu osigurninu. Tuženik osporava tužbeni zahtjev iz ovih razloga: Tužitelj nema aktivne legitimacije jer je nesporno da je brodarov agent bio Jadroagent, a u cesionoj ispravi, na temelju koje osiguratelj temelji svoju aktivnu legitimaciju, stoji Jugoagent. Navodi da je uzrok šteti prirodno svojstvo tereta, jer da prema postojećim propisima ova vrsta robe može biti podobna za pomorski prijevoz ako joj je vlažnost najmanje 13 %, a u ovom slučaju je ona bila ispod te granice, iz čega slijedi da je uzrok kvaru prirodno svojstvo robe. Iznosi da je prilikom iskrcaja šteta mogla biti umanjena, jer da je sam iskrcaj predugo trajao.

Prvostepeni sud je udovoljio tužbenom zahtjevu u cijelosti. Kao bitnu okolnost navodi da su svi saslušani vještaci utvrdili da je uzrok kvaru tereta činjenica da nije bio pravilno složen. Trebalo je, naime, teret ventilirati prirodnom ili vještačkom ventilacijom. Brod nije bio opremljen za vještačko ventiliranje, a nije se ni pobrinuo da se ostvari prirodna. To bi se postiglo na način da se teret složio najmanje 10 cm od dna skladišta. Da je prirodno svojstvo robe bilo uzrok kvaru, čitav teret bi se ošteti, a ne samo u skladištima 1. i 3, ukoliko nije bilo dovoljno ventilacije.

Protiv ove presude tuženik je uložio žalbu, u kojoj uglavnom opetuje svoja stajališta navedena u prvostepenom postupku. Pored toga navodi da prvostepeni sud nije postupio po uputama drugostepenog suda, koji je naredio da se saslušaju svjedoci-stručnjaci za ovu vrstu tereta, što nisu kapetani duge plovidbe, koji su u prvostepenom postupku vještačili.

Drugostepeni sud je žalbu odbio iz ovih razloga:

Prvostepena presuda nema bitnih povreda odredaba parničnog postupka iz st. 2. čl. 354. Zakona o parničnom postupku (čl. 365. st. 2. ZPP-a).

Aktivna legitimacija je aktivno utvrđena kad se doista pogleda u cesione isprave, onda se iz njih vidi da je njima dana legitimacija tužitelju. Sve su izdane tužitelju dana 19. 9. 1980. godine. Sve je te isprave potpisao cedent koji je primalac po svim tereticama u spisu.

Cedent je »Transjug« Split. On je dao valjanu cesiju tužitelju iz ovoga spora koji se zove ZOIL »Vojvodina«, Novi Sad. Taj ZOIL »Vojvodina« je u toku spora promijenio naziv pa je pravni sljednik ZOIL-a »Novi Sad« iz Novog Sada. (Ovakav prigovor se obeskrepljuje ispravama o pravnom sljedstvu iz odredaba Zakona o izvršnom postupku o pravnom sljedstvu — čl. 22.).

Na tome nastaje bitna povreda iz toč. 10. st. 2. čl. 354. ZPP-a.

U pravu je žalitelj kada navodi da je prvostepeni sud spomenutu tvrtku »Jadroagent« Rijeka pogrešno nazvao »Jugoagent« Rijeka. Ovo je propust u pisanju koji se može ispraviti i posebnim rješenjem u ispravku prvostepene odluke, a nije od odlučnog značenja za presuđenje ove stvari, pošto je »Jadroagent« nesporno bio agent brodar, a »Jugoinspekt« predstavnik korisnika prijevoza.

Činjenično stanje potpuno je i jasno utvrđeno iz ovih razloga:

Točno je doduše da je bilo u uputi drugostepenog suda rečeno da se treba izvršiti vještačenje putem liste vještaka za transport ili po potrebi drugim vještakom drugog profila.

Međutim, s obzirom da je u nastavku postupka postalo sasvim jasno i izvjesno da je teret bio podoban za transport u smislu spomenutog pravilnika koji je citirao vještak u svome nalazu, a tuženik to (vlaga ispod 13 %) nije doveo u pitanje, i da je utvrđeno da je teret bio nepravilno složen, što je apsolutno izvjesno iz zajedničkog nalaza havarijskog komesara i iz dva dodatna nalaza specijalnih sudskih vještaka za ovu svrhu, očito je da je u pitanju propust brodar, a u slaganju i čuvanju tereta u toku prijevoza robe.

Andrija Eraković

Summary:

**CARRIAGE OF GOODS BY SEA — LIABILITY OF THE SHIP OPERATOR —
ASSIGNMENT IN FAVOUR OF THE CARGO UNDERWRITERS**

In this case the cargo was improperly loaded and stored on a ship and therefore a part of it was damaged during carriage, the ship operator liable for improper loading of the cargo as well as for improper order of unloading of the cargo.

Namely, during unloading the rotted and/or damaged cargo has been unloaded last. The cargo underwriters have indemnified the cargo receiver and on the basis of the written assignment claim to be reimbursed by the ship operator who objected because the other firm's name was stated in the assignment document. The Court rejected the objection with an explanation that it was only an obvious error scribendi.

In this case one of the issues was also the question as to the cause of the damage and the Court of second instance ordered an opinion from an expert for transport. The fact that the Court of first instance did not appoint such a type of expert as indicated by the Court of second instance does not render the decision null and void because the Court of first instance is free not to follow fully the orders of the higher Court if all other evidence points to the conclusion that all material circumstances are properly established.